

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 259/2014-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. apríla 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť A. H. a K. H. , obaja bytom Kurská 12, Košice, zastúpených advokátom JUDr. Michalom Treščákom ml., Slovenskej jednoty 8, Košice, vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 562/2013 z 31. októbra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. H. a K. H. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. februára 2014 doručená sťažnosť A. H. a K. H. (ďalej len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 562/2013 z 31. októbra 2013 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z k nej priložených listín vyplýva, že sťažovatelia ako žalobcovia v konaní pred všeobecnými súdmi podali spolu s návrhom na začatie konania o zaplatenie sumy 47 467,30 € s príslušenstvom aj návrh na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) uznesením sp. zn. 20 C 8/2013 z 2. augusta 2013 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) im oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal a svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že ich pomery to neodôvodňujú, keďže ešte v roku 2008 disponovali pomerne vysokou finančnou sumou vzhľadom na majetkové pomery, v ktorých sa podľa ich tvrdení v čase podávania návrhu nachádzali, a túto finančnú sumu sa *„rozhodli spojiť s podnikateľským subjektom“*, čím podstúpili podnikateľské riziko, a to aj s prihliadnutím na neštandardne vysoký úrok (30 %) s uvedomovaním si možných hospodárskych rizík ich dlžníka. Proti uzneseniu okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie.

Krajský súd napadnutým uznesením uznesenie okresného súdu potvrdil a v odôvodnení svojho potvrdzujúceho uznesenia uviedol, že prvostupňový súd postupoval správne, dospejúc navyše k záveru, že sťažovatelia nedostatočne preukázali odôvodnenosť oslobodenia od súdnych poplatkov, a preto neakceptoval ich tvrdenie, že by vzhľadom na nimi priznaný príjem mohli požičať žalovanému relatívne vysokú sumu. Vyjadril preto pochybnosti o pravdivosti sťažovateľmi deklarovovaných pomerov.

Podľa sťažovateľov súdy zúčastnené na rozhodovaní v predmetnej veci pri svojom rozhodovaní nesprávne posúdili splnenie podmienok na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov v zmysle § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), a to najmä preto, lebo považovali pôžičku, ktorú sťažovatelia poskytli žalovanému, za ich podnikateľskú činnosť.

Z týchto dôvodov podali sťažovatelia proti napadnutému uzneseniu krajského súdu sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorou navrhujú, aby ústavný súd prijal nález, ktorým vysloví, že napadnutým uznesením krajského súdu bolo porušené ich základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a aby napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu. Zo sťažnosti možno vyvodiť, že jej podstatou je námietka sťažovateľov, podľa ktorých napadnutým uznesením krajského súdu došlo k neprípustnému zásahu do ich základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces, a to konkrétne do práva na prístup k súdu, keďže v zmysle § 138 ods. 1 prvej vety OSP na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Sťažovatelia tvrdia, že spĺňajú podmienky na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, a vyčítajú krajskému súdu, že nesprávne vyhodnotil ich majetkové pomery, keďže považoval

poskytnutú pôžičku, ktorej vrátenie si sťažovatelia nárokujú, za ich podnikateľskú činnosť, čo skreslilo jeho vnímanie ich majetkových pomerov.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že z princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

Ústavný súd sa pridrižiava ustálenej rozhodovacej činnosti (I. ÚS 182/2013, III. ÚS 478/2013, m. m. aj I. ÚS 420/2013, II. ÚS 129/2012, III. ÚS 440/2013, IV. ÚS 625/2012), podľa ktorej napadnutými uzneseniami, ktorými súd nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov, ako aj uzneseniami, ktoré v inštančnom postupe takéto rozhodnutie potvrdili, nemohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do označeného základného práva. Samotné vydanie napadnutých uznesení, ale ani nadobudnutie právoplatnosti týchto uznesení nemá totiž bez ďalšieho za následok stratu prístupu k súdu pre sťažovateľa. K takému dôsledku by totiž mohlo dôjsť až prípadným vydaním uznesenia o zastavení konania podľa § 10 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov v spojitosti s § 104 ods. 2 OSP z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku sťažovateľmi.

Ústavný súd sa nestotožnil s argumentáciou sťažovateľov, tvrdiacich, že sťažnosť nie je podaná predčasne, keďže „čakať až do právoplatného konania (zrejme skončenia konania o veci samej, pozn.) nie je žiaduce, nakoľko o oslobodení, resp. neoslobodení od platenia súdneho poplatku právoplatne rozhodnuté bolo“. Iný postup by podľa sťažovateľov „nebol hospodárny a účelný, nakoľko odvolaním by sťažovatelia takéto uznesenia (zrejme uznesenie o zastavení konania z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku, pozn.) nemohli napadnúť z dôvodu, že im oslobodenie od platenia súdneho poplatku priznané nebolo“. Ani prípadná hospodárnosť a účelnosť rozhodnutia o oslobodení od súdneho poplatku už pred zastavením konania z dôvodu jeho nezaplatenia nemá vplyv na subsidiárne postavenie

ústavného súdu vo vzťahu k všeobecným súdom. Ústavný súd nie je bežnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou voči všeobecným súdom vo vzťahu k ich akýmkoľvek rozhodnutiam vrátane rozhodnutí procesného charakteru.

Ústavný súd poukazuje na to, že proti prípadne vydanému uzneseniu o zastavení konania je prípustné odvolanie a vo vzťahu proti eventuálnemu nepriaznivému potvrdzujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu prichádza do úvahy aj podanie dovolania, a to s prihliadnutím na dôvod uvedený § 237 písm. f) OSP. Tak v rámci odvolacieho konania, ako aj v rámci dovolacieho konania proti potenciálnemu uzneseniu okresného súdu o zastavení konania budú mať sťažovatelia možnosť uplatňovať všetky tie zásadné námietky, ktoré sú obsahom sťažnosti podanej ústavnému súdu. Všeobecné súdy preto budú mať možnosť skúmať, či prípadné zastavenie konania z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku v konaní, v ktorom sťažovateľom nebolo na základe ich žiadosti priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, je v danom prípade zlučiteľné s tým základným právom, porušenie ktorého sťažovatelia namietajú.

Nad rámec uvedeného ústavný súd zdôrazňuje, že na rozdiel od názoru sťažovateľov, napadnuté uznesenie krajského súdu nebolo odôvodnené tým, že by krajský súd považoval poskytnutú pôžičku za podnikateľskú činnosť sťažovateľov. Práve naopak, krajský súd výslovne uviedol, že predmetný vzťah, z ktorého si sťažovatelia uplatňujú pohľadávku, by mal byť posúdený ako občianskoprávny. Krajský súd odôvodnil napadnuté uznesenie tým, že sťažovatelia dostatočne nepreukázali, že ich majetkové pomery by oslobodenie od súdnych poplatkov odôvodňovali.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľov pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol ako neprípustnú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľov nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. apríla 2014